

ДЕВІАЦІЯ ЯК КОМПОНЕНТ СТВОРЕННЯ ЕФЕКТУ ВИСУНЕННЯ У ПОЕЗІЯХ Е.Е. КАММІНГСА

Морозова Г.К., Чеснокова Г.В.

Київський університет імені Бориса Грінченка,
вул. Бульварно-Кудрявська, 18/2, м. Київ, 04053
chesnokova@voliacable.com
hkmorozova.if16@kubg.edu.ua

Статтю присвячено виявленню лінгвостилістичних особливостей створення ефекту висунення у поетичних текстах американського поета, есеїста, сценариста і художника Едварда Естліна Каммінгса. У своїх творах, які давно привертають увагу дослідників-лінгвістів, автор майстерно використав різні види висунення й у такий спосіб став відомий саме завдяки своїм інноваціям в поезії. У роботі окреслено сутність і визначено особливості поняття «висунення» у різних площинах наукового знання з урахуванням мовознавчої парадигми дослідження; уточнено механізми формування прийому висунення та його підтипу — девіації; висвітлено основні теоретичні положення, на яких базується концептуальний апарат дослідження; систематизовано існуючі підходи до вивчення ефекту висунення у ракурсі сучасної лінгвістики; досліджено основні закономірності використання автором девіації як компонента висунення і виявлено специфіку взаємозв'язку форми та змісту творів.

Ключові слова: висунення, поезія, лінгвостилістичний аналіз, лінгвістичний паралелізм, Е.Е. Каммінгс.

Морозова Г.К., Чеснокова Г.В.

Девіація как компонент создания эффекта остраниения в стихотворениях Э.Э. Каммингса

Статья посвящена определению лингвостиллистических особенностей создания эффекта остраниения в поэтических текстах американского поэта, эссеиста, сценариста и художника Эдварда Эстлина Каммингса. В своих произведениях, которые давно привлекают внимание исследователей-лингвистов, автор искусно использовал разнообразные виды остраниения и таким образом стал известен именно благодаря своим инновациям в поэзии. В работе обозначены сущность и определены особенности понятия «остраниение» в разных плоскостях научного знания с учетом языковедческой парадигмы исследования; уточнено механизмы формирования приема остраниения и его подтипа — девіации; освещены основные теоретические положения, на которых базируется концептуальный аппарат исследования; систематизированы существующие подходы к изучению эффекта остраниения в ракурсе современной лингвистики; исследованы основные закономерности использования автором девіации как компонента остраниения и выявлена специфика взаимосвязи формы и содержания произведений.

Ключевые слова: остраниение, поэзия, лингвостиллистический анализ, лингвистический параллелизм, Э.Э. Каммингс.

H. Morozova, A. Chesnokova

Deviation in E. E. Cummings' poetry: The research of foregrounding

Following the introduction of the ideas of Russian Formalists and Prague Structuralists, the foregrounding theory appeared as a new paradigm, based on linguistic models that claimed to provide insight into poetic technique and gain a grasp of the effects generated by this technique in the readers. Thus the article focuses on the analysis of stylistic tools to create the foregrounding effect by means of linguistic parallelism and deviation and their components in the traditional and non-traditional poems by E. E. Cummings. The famous American twentieth century poet, essayist, playwright and painter, he is famous for his very special style of writing, unusual break of lexical, morphological, phonological and syntactic rules. The poetic innovations were created as he skilfully used various types of foregrounding in his poems. E. E. Cummings illustrated all types and aspects of foregrounding that are ever possible, demonstrated their effect on the readers and therefore attracted scholarly attention. By means of it he has contributed the possibility for further development of the foregrounding theory.

Hence, in this article the authors offer the outline of theoretical background of foregrounding research as they systematize different approaches to research in the area during last two centuries. On a practical note, the article details the issue of linguistic deviation as a way to create the foregrounding effect and influence the readers' perception of the poem. The authors hold that deviation can occur at different language levels: morphological, phonological, syntactic, grammatical and lexical. In E. E. Cummings's poems deviation

is demonstrated at all possible language levels in order to emphasize particular information, to bring reader's attention to a certain fact and it is a powerful tool to generate an effect on readers.

Key words: foregrounding, stylistic analysis, linguistic deviation, poetry, E. E. Cummings.

Вступ. У сучасній лінгвістиці різноманітні стилістичні прийоми відіграють велику роль, адже саме вони допомагають авторові за допомогою тексту вплинути на читацьке розуміння певних реалій. Усі виражальні та стилістичні прийоми тісно пов'язані із однією з найважливіших теорій, що уможливорює розуміння впливу художнього тексту на читача — теорією висунення.

Метою дослідження є з'ясування закономірностей девіації як складової прийому висунення та виявлення стилістичних особливостей його вербалізації у поезіях Е.Е. Каммінгса.

Критичний огляд літератури. Теорія висунення розроблялася, зокрема, Я. Мукаржовським [19], Р. Якобсоном [12], В.Б. Шкловським [2], М. Хелідеєм [8; 11], Дж. Лічем [13; 14] та В. ван Піром [6; 27; 28]. На сьогоднішній день саме ця теорія є одним із найважливіших аспектів стилістичного аналізу.

Термін «висунення» (*англ.* foregrounding) був запозичений із Празької школи і перекладений на англійську мову П. Гарвіном. Термін почав використовуватися в контексті лінгвістики й літературознавства лише з ХХ сторіччя [21]. Так, чеський теоретик Я. Мукаржовський зв'язав його з лінгвістикою у 1932 році [17, 389]. Первісне значення терміна «висунення» (чеського *aktualizace*) означало «змусити щось виділитися на фоні заднього плану».

Власне теорія висунення була започаткована двома представниками Празької школи: Я. Мукаржовським і Р. Якобсоном. Обидва науковці поділяють точку зору, що функція поезії — «це концентрація саме на посланні», на відміну від стандартної мови, яка відповідає за розв'язання питань і проблем [25, 192]. Вони розділяють естетичну функцію поетичної мови та прагматичну, практичну зорієнтованість стандартного мовлення. Крім того, Р. Якобсон та Я. Мукаржовський досліджували різницю використання і функцій поетичної та непоетичної мов, і обидва вважали висунення характеристикою саме поетичного мовлення [16, 52].

Я. Мукаржовський називає висунення деавтоматизацією: чим більше елементів тексту деавтоматизовано, тим більш помітними та усвідомленими вони стають для читача [10, 19].

Так само і В.Б. Шкловський твердить, що основне завдання висунення «не змусити читача шукати значення, але створити особливе сприйняття певного об'єкта — це створює нове бачення речей, а не дає спосіб нового їх пізнання» [17, 391]. Отже, мета висунення полягає у створенні нового образу об'єкта замість його звичайного опису.

У своєму дослідженні «Искусство как приём» В.Б. Шкловський розглядає висунення у тісному зв'язку з відстороненням, протилежністю означомленню [15; 2]. Вчений твердить, що задача автора — створити нове бачення речей як результат «відстороненого сприйняття» [2], де відсторонення — це опис вже відомого факту, події або ситуації з іншого боку, роблячи їх новими [24, 129].

М.А.К. Халлідей розглядає висунення як «обґрунтоване виділення» (*англ.* motivated prominence) [20] — «феномен лінгвістичного підкреслення, відповідно до якого деякі риси тексту виступають на передній план» [11, 99].

Починаючи з середини ХХ сторіччя, дослідження висунення набуває емпіричного спрямування [26]. Так Д. Майелл та Д. Койкен вивчають власне вплив висунення на свідомість читача. На їх думку, висунення — це ряд стилістичних прийомів, які представлені на фонетичному, граматичному або семантичному рівнях [17, 390]. Так само і Н. Рахман стверджує, що висунення «змушує увагу читача зміститись з того що сказано, на те, як це сказано» [4].

Дж. Ліч у свою чергу розділяє висунення на два типи: кількісне та якісне [16, 54]. Якісне висунення — це відхилення від сталої моделі мовлення; кількісне висунення — це відхилення від необхідної частоти певних рис тексту [9]. Вчений вважає, що «висунення виражається за допомогою лінгвістичних девіацій або лінгвістичного паралелізму» [14, 34]. Спираючись на цю думку, ми розглянемо поезії Е.Е. Каммінгса в аспекті девіації.

Девіація — це феномен, коли загальновідоме правило неочікувано порушується [5]. У результаті створюється несподіванка, яка привертає увагу до форми тексту, а не до його змісту. За Дж. Лічем, існує вісім типів девіацій: фонетична, графічна, лексична, граматична, діалектична, семантична девіація, девіація історичного періоду та реєстру [18, 1].

Типологія девіації у поетичному тексті. Найпоширенішими видами девіації у поезії є лексичні, графічні та семантичні. Лексичні девіації — це, як правило, неологізми або оказіоналізми, тобто мовні одиниці, які створюються за необхідності і використовуються лише в конкретному контексті. Так, у вірші “in Just-/spring” (1923) лексична девіація присутня у рядках 2, 4, 16 та 20 і виражена у складних іменниках: *mud-luscious*, *balloonman*, *eddieandbill*, *bettyandisbel*, *goat-footed*. Лексеми *eddieandbill* та *bettyandisbel*,

імовірно, складаються з імен дітей *Eddie* та *Bill*, *Betty* та *Isabel*, які радісно біжать назустріч старому *balloonman*. Змішування імен імплікує, що діти біжать парами: *Eddie* разом із *Bill*, *Betty* та *Isabel*. М. Юронг припускається думки, що слово *balloonman* (англ. *balloon* — «повітряна кулька», *man* — «чоловік», «людина») має декілька значень — це чоловік, який продає повітряні кульки, або чоловік, який своєю фігурою нагадує кульку [3]. У даному випадку лексична девіація допомагає створити образ дитини-оповідача, яка використовує ледь знайомі слова для вираження власних емоцій.

Графічна девіація — найрідкісніший вид девіації з-поміж усіх інших — це візуальна зміна, незвичайне обрамлення тексту. Цей вид може бути представлений застосуванням курсиву, напівжирного шрифту, підкреслення, капіталізації або переносу. У вірші “in Just-/spring” девіація виражена через відсутність пунктуації: у цілому творі немає жодної крапки або коми. Перші три рядки містять активне використання переносу [7, 27]:

*in Just-
spring when the world is mud-
luscious the little*

Слова *eddieandbill* та *bettyandisbel* привертають увагу читача не лише тим, що є об'єднаними іменами, а й декапіталізацією, тобто написанням власних імен з маленької літери. Це дає право припускати, що діти *Eddie*, *Bill*, *Betty* та *Isabel* ще зовсім юні.

Семантична девіація — це процес, у результаті якого читач зосереджується на розумінні переносного значення. Найпопулярнішими засобами семантичної девіації є тропи (метафори, порівняння тощо). У свою чергу тропи поділяються на три групи: семантичне очуднення (англ. *semantic oddity*) (плеоназм, перифраз, тавтологія, оксюморон, парадокс), власне перенос значення (англ. *transference of meaning*) (синеκδοxa, метонімія, метафора та образне порівняння) та чиста ілюзія (англ. *honest desertion*) (гіпербола, літота, іронія) [13, 48]. Перенос значення є, безумовно, найпоширенішим видом девіації як компонента створення ефекту висунення.

Додатково автор вживає граматичну девіацію, яку поділяємо на морфологічну (граматика слова) та синтаксичну (граматика речення).

Девіація у поезії Е.Е. Каммінгса. У поезії “in Just-/spring” семантична девіація присутня на усіх трьох рівнях. Так, семантичне очуднення виражене за допомогою тавтології слів *balloonman*, *whistles*, *wee* та сполучника *and*. Перенос значення представлений через метафоричне слово-сполучення *goat-footed balloonMan*, а чиста ілюзія бачимо в гіперболі *when the world is mud-luscious*. Завдяки таким засобам увесь вірш у незвичайний спосіб передає думки маленького хлопчика, для якого вулиці міста здаються цілим світом.

Крім того, автор використовує енжамбеман — перенесення частини фрази або речення з одного рядка в інший:

*in Just-
spring when the world is mud-
luscious the little
lame balloonman* [7, 27]

Вірш “Spring is like a perhaps hand” (1923) також наповнений девіаціями. Графічно вони представлені використанням великої літери в іменниках *Spring*, *Nowhere*, *Hand* та *New and Old things*. На нашу думку, автор персоніфікує поняття, перетворюючи прості слова на власні назви. Так, весні надаються людські характеристики: *Spring... arranging a window*, *Spring ... is changing everything carefully*. Семантична девіація представлена вже у першому рядку через порівняння. Тут *Spring* (з англ. «весна») порівнюється з *hand* (з англ. «рука»), яка прикрашає вікно.

Е.Е. Каммінгс вдається й до синтаксичної девіації — зміни порядку слів у реченні. Замість правильного порядку слів *spring is, perhaps, like a hand* автор використовує *Spring is like a perhaps hand*, а замість *carefully moving fro and to* пише таким чином [7, 197]:

*Hand in a window
(carefully to
and fro moving New and
Old things, while*

Енжамбеман використаний протягом цілої строфи:

*(which comes carefully
out of Nowhere) arranging
a window, into which people look (while
people stare*

У цій поезії кожна думка починається всередині одного рядка і закінчується всередині іншого. З точки зору графічної девіації, у тексті наявні лише дві коми [7, 197]:

*a window, into which people look (while
Old things, while*

Отже, у “Spring is like a perhaps hand” ефект висунення реалізується через стилістичні прийоми (персоніфікацію, повтор, порівняння), графічну, семантичну та граматичну девіації.

Поезія “Love is more thicker than forget” (1939) також містить у собі різнопланові девіації, найпомітніша з яких — лексична. Так, Е.Е. Каммінгс створює неологізми за допомогою афіксації: перетворює іменники на прикметники, додаючи суфікс *-ly*: *moonly*, *sunly*. Лексема *Littler* є прикладом граматичної девіації. Вихідна форма цього прикметника — *little* (з англ. «маленький»), утім у вірші автор утворює його вищий ступінь порівняння проти правил: замість форми *less*, утворює форму за допомогою суфікса *-er*.

Також Е.Е. Каммінгс у невластивій для англійської мови кількості активно використовує антоніми, наприклад, *thicker* (з англ. «товщий»)

та *thinner* (з англ. «тонкіший»), *seldom* (з англ. «рідко») та *frequent* (з англ. «часто»), *most* (з англ. «більш») та *less* (з англ. «менш»), *bigger* (з англ. «більший») та *littler* (з англ. «менший») [7, 530].

Поезія “Hist Whist” (1947) теж багата на різні типи девіацій. Граматично девіантним є утворення множини: замість *mice* (з англ. «миші») автор вживає *mousies*. Лексична девіація на рівні okazionalizmu та neologizmu присутня у таких рядках [7, 28]:

little ghostthings
hob-a-nob hob-a-nob

Неологізм *ghostthings* утворено шляхом складання вже існуючих слів: *ghost* та *things*. Okazionalna лексема *hob-a-nob* не має жодного значення і застосована, щоб створити ритм поезії. У вірші “Hist Whist” Е.Е. Каммінгс вдається до діалектичної девіації [7, 28]:

what she'll do to yer
ach the great

Автор вживає лексему *yer*, яка є діалектним варіантом займенника *you*. Лексема *ach* є вигуком *ah* на шотландський лад [23]. Лексема *wheeEEE* є одночасно і фонетично (вигук вимовляється довше із посиленнями емоціями), і графічно девіантною (великі літери вжито у середині слова).

Графічна девіація у творі Е.Е. Каммінгса “Humanity I love you” (1925) полягає у декапіталізації, енжамбемані та відсутності пунктуації. Думка починається з початку одної строфи, закінчується вже в іншій і триває аж до середини всього вірша. Читача дивує написане з великої літери слово *Humanity* (з англ. «людство», «людський рід»), до якого автор виказує зневагу. Семантична девіація виражена через символізм [7, 53]:

Humanity i love you because you
are perpetually putting the secret of
life in your pants and forgetting
it's there and sitting down
on it

The secret of life (з англ. «секрет життя») описано як щось матеріальне, як річ, яку можна покласти у *pants* (з англ. «штани»). Отже, такі прояви девіацій привносять певної напруги у вірш.

Багатою на лексичні та граматичні девіації є поезія “I like” (1937). Так, на морфологічному рівні *far-departed* і *sweetly-saluted* утворено складенням основ. Перенесення, подвійний інтервал між словами та особливо декапіталізація *I (i)* є проявами графічної девіації [7, 50]:

<i>i like</i>	Декапіталізовано займенник <i>I</i> на початку речення.
<i>if one marvel</i>	Декапіталізовано початок речення.
<i>i shall instruct</i> <i>your face and i</i> <i>because i trust him too</i>	Декапіталізовано займенник <i>I</i> .

Нааявна у вірші й граматична девіація [7, 50]:

<i>if one marvel</i> <i>seeing</i> <i>the hunger</i> <i>of my lips</i>	} Перший тип умовних речень створено з порушеннями правил.
<i>if that he come</i> <i>receive</i>	

Дієслово у третій особі однини
вжито без закінчення -s.

Семантична девіація виражена у поезії через синекдоху: лексему *face* (з англ. «обличчя») використано замість *the woman* (з англ. «жінка») та через оксюморон *foolish perfect hours* (з англ. «дурно-досконалі години»).

Багатим на девіації є й вірш “Jimmie’s got a goil” (1947). Так, лексична девіація у ньому полягає у використанні складеного okazionalizmu *twistandtwhirl*, який складається з трьох компонентів: *twist* (з англ. «крутитися»), *and* (з англ. «та») і *twirl* (з англ. «обертатися»). На нашу думку, такий okazionalizm відображає танцювальні рухи, описані в тексті. Графічно девіантним є перенесення слів [7, 233]:

Jimmie
’s got a goil and
talk about your Sal-
Sal-

Е.Е. Каммінгс порушує правила використання переносу: переносить власні імена *Salomes* і морфему *-s*, що утворює присвійний відмінок у *Jimmie’s*. В останній строфі автор знову переносить ім’я *Salomes*, але на цей раз знак переносу стоїть на іншому рядку, що підсилює ефект висунення [7, 233]:

about your Salo
-mes but gimmie Jimmie’s gal.

Семантично девіантною є тавтологія *goil, shake, gurl* та *Sal-*. На нашу думку, лексему *coitnly* автор вживає замість *constantly* (з англ. «постійно», «безупинно»). Отже, рядок *she coitnly can shimie* (з англ. «вона може безперервно відриватися») відповідно містить гіперболу.

Удається Е.Е. Каммінгс і до діалектної девіації. Так, у Джерсі, Велика Британія, *goil* вживається замість *girl* (з англ. «дівчина»). Так само і *gurl* означає *girl*. Слово *Salomes* є полісемантичним: з одного боку воно може бути інтерпретовано як ім’я дівчини (з англ. «Саломея»), а з іншого боку — в індонезійському сленгу може так само означати *girl* або *prostitute* (з англ. «повія») [22]. На нашу думку, усі такі елементи висунення впливають на реакцію читача, створюючи образ танцю.

Поезія “If” (1908 — 11) містить виділені курсивом займенники в останньому рядку кожної строфи, що є проявом графічної девіації [7, 1064]:

I wouldn’t be I.
You wouldn’t be you
We wouldn’t be we.

Семантична девіація представлена у запереченнях, що створюють парадокс: *if earth was haven, if day was night* (з англ. «якби земля була небом, якби день був ніччю»).

Семантичними та граматичними девіаціями сповнений вірш “Let it go” (1944). Семантичні девіації тут створено за допомогою оксюморонів та парадоксу [7, 569]:

truthful liars and «правдиві брехуни»
the false fair friends «фальшиві справжні друзі»
let all go—the
big small middling «великі малі середини»

Також Е.Е. Каммінгс створює метафори *the big small middling dear* (з англ. «великі малі середини, любя»), *the oath cracked length dear* (з англ. «клятвено тріснута довжина, любя») та гіперболи *and all things — let all go dear* (з англ. «і усі речі відпусти, любя»). Прояви граматичної девіації бачимо в енжамбемані, декапіталізації та відсутності розділових знаків — у всій поезії немає жодної коми чи крапки. Перший рядок мав би починатися з великої літери, але автор знову оминає загальноприйняті правила правопису [7, 569]:

let it go—the

Хоча пунктуація у творі відсутня, можемо умовно розділити його на речення, виділяючи завершені думки. У результаті бачимо, що одна думка міститься не в одному рядку, а розривається на декілька частин [7, 569]:

wise—let it go it

was sworn to

go

Поезія “maggie and milly and molly and may” (1956) містить у собі як семантичну, так і графічну й граматичну девіації. Семантично девіантним є авторський плеоназм, тобто багатослівність [7, 682]:

and maggie discovered a shell that sang

Замість *maggie discovered a singing shell* (з англ. «Меггі знайшла співаючу мушлю») Е.Е. Каммінгс для збереження ритму вживає довшу конструкцію: *maggie discovered a shell that sang* (з англ. «Меггі знайшла мушлю, яка співала»). У тексті одночасно наявні гіпербола та метафора: *it's always ourselves we find in the sea* (з англ. «це себе ми завжди знаходимо в морі»). Вживає поет і порівняння [7, 682]:

as small as a world and as large as alone.

Завдяки енжамбеману та декапіталізації автор удається до графічної девіації. Так, дитячі імена написано з маленької літери, що нашоує на думку, що діти ще малі. Загалом думки в поезії час від часу перериваються, завершуючись на інших рядках задля збереження ритму [7, 682]:

so sweetly she couldn't remember her troubles, and milly befriended a stranded star

Е.Е. Каммінгс відомий своєю особливою граматикую, тобто порушенням загальноприйнятих норм і правил, що ілюструє і такий рядок [7, 682]:

whose rays five languid fingers were

У рядку порушений порядок слів, і допоміжне дієслово *were*, яке мало стояти після *whose rays*, стоїть в кінці.

Неозначений артикль стоїть перед займенниками, хоча за правилами граматики має стояти перед іменниками.

For whatever we lose (I like a you or a me)

Багатою на різнопланові девіації є й поезія “in time of daffodils” (1954). Графічна девіація представлена тут через вибірккову відсутність інтервалів між словами, нестачу розділових знаків та декапіталізацію. У деяких рядках відсутній інтервал після коми як, наприклад, у фразі *forgetting why, remember how*. На відміну від інших поезій автора, невелика кількість ком у вірші все-таки наявна. Проте крапки повністю відсутні, і тому вірш не поділений на речення. Перше речення вірша починається з маленької літери.

Семантична девіація представлена парадоксом: *forgetting me, remember me* (з англ. «забуваючи мене, пам'ятай мене»). Повторення *in time of, remember, forgetting* у першому та останньому рядках кожної строфи створюють тавтологію. Також у творі активно використана гіпербола [7, 688]:

in time of all sweet things beyond

whatever mind may comprehend

Удається автор і до використання персоніфікації та метафори: *who amaze our now and here with paradise* (з англ. «хто вражає наше тут і тепер раєм»). Метафора *when time from time shall set us free* (з англ. «коли час від часу нас звільнятимуть») символізує смерть, кінець життєвого шляху. До того ж Е.Е. Каммінгс персоніфікує *daffodils* (з англ. «нарциси»), *lilacs* (з англ. «бузок») та *roses* (з англ. «троянди»).

На кінець розглянемо вірш “you” (1931), який присвячено філософським думкам автора про суспільство, розбиті мрії, життя та смерть. Структура речення є переважно складною, що викликає почуття самотності та загубленості і робить читача адресантом філософських роздумів оповідача.

У поезії Е.Е. Каммінгс створює значну кількість елементів, висунених графічно, семантично та фонетично. Декапіталізація та відсутність пунктуації у вірші, на нашу думку, свідчать про використання автором прийому «потоків свідомості», щоб якомога точніше відобразити усі свої думки та почуття. Візуально вірш нагадує геометричну фігуру, а саме ромб (рис. 2.2) або стрілку, яка вказує назад (рис. 2.3):

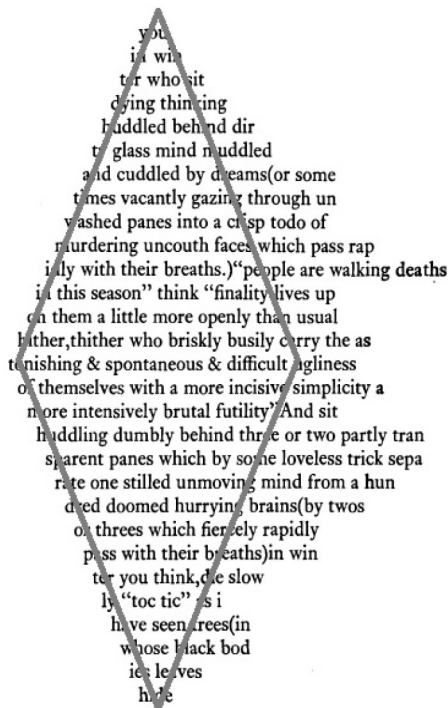

Рис. 2.2. Графічна девіація у поезії “you”: ромбовидна форма

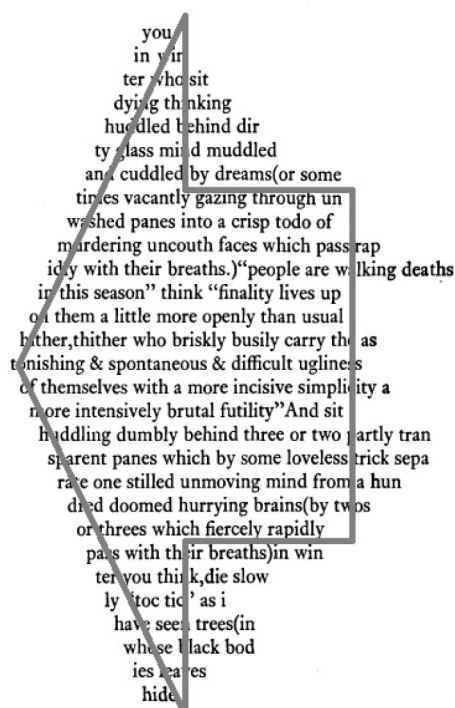

Рис. 2.3. Графічна девіація у поезії “you”: форма стрілки

Щоб створити подібну форму вірша, Е.Е. Каммінгс використовує перенос майже у кожному рядку. Втім, сам знак переносу у вірші відсутній [7, 355]:

*in win
ter who sit
whose black bod
ies leaves*

Семантична девіація у поезії виражена оксюмором [7, 355]:

idly with their breaths.) «ходячі мерці»
“people are walking deaths
hither,thither who briskly busily
carry the as «вважаюча
tonishing & spontaneous & потворність»
difficult ugliness

Використовує Е.Е. Каммінгс і гіперболу *people are walking deaths* (з англ. «всі люди — це ходячі мерці») та метафори *dirty glass mind muddled and cuddled by dreams* (з англ. «брудний скля-

ний розум забруднений та скручений мріями»), *hundred doomed hurrying brains* (з англ. «сотні приречених розумів, що поспішають»), *difficult ugliness* (з англ. «складна потворність») [7, 355].

Висновки та перспективи подальших досліджень. Таким чином, у своїх віршах Е.Е. Каммінгс використовує лексичний, графічний, семантичний та граматичний (зокрема синтаксичний) види девіації. Лексична девіація виражена у неологізмах і okazionalizmaх. Графічна девіація вербалізується через неочікувані капіталізацію, декапіталізацію та відсутність пунктуації. Проявом семантичної девіації стали плеоназм, тавтологія, парадокс, оксюморон та гіпербола. Синтаксично девіантною є зміна порядку слів у реченні.

Подальшим перспективним напрямком розвідки може бути вивчення поетичного здобутку Е.Е. Каммінгса з використанням емпіричної методології [1; 29], а саме дослідження реакції читача на різні типи паралелізму та девіації у його текстах, що, у свою чергу, сприятиме висвітленню нових аспектів теорії висунення.

ДЖЕРЕЛА

1. Чеснокова Г.В. Як виміряти враження від поезії або Вступ до емпіричних методів дослідження у мовознавстві : [монографія] / Ганна Вадимівна Чеснокова. — К. : Ленвіт, 2011. — 248 с. DOI: 10.13140/2.1.3428.6400.
2. Шкловский В.Б. Искусство как прием [Электронный ресурс] / Виктор Борисович Шкловский // Петроград: 18-ая Государственная типография, 1917. — Режим доступа до ресурсу: <http://www.orojaz.ru/manifests/kakpriem.html>

3. Amer M. Types of Deviation [Електронний ресурс] / Minhas Amer. — 2013. — Режим доступу до ресурсу: <http://www.slideshare.net/irmaratel/types-of-deviation>
4. Atyha R. Deviation and Parrallelism [Електронний ресурс] / Rahman Atyha. — 2014. — Режим доступу до ресурсу : <http://www.slideshare.net/aaty/deviation-and-parrallelism-copy?related=1>
5. Bahar I.B. Language In Literature [Електронний ресурс] / Ida Baizura Bahar. — 2013. — Режим доступу до ресурсу : <http://docslide.us/documents/language-in-literature.html>
6. Chesnokova A. Anyone Came to Live Here Some Time Ago: A Cognitive Semiotics Approach to Deviation as a Foregrounding Device / A. Chesnokova, W. van Peer // *Versus: Quaderni di studi semiotici* / [ed. by G. Ferraro and A. Nemesio]. — 2016. — № 122. — P. 5–22.
7. Cummings E.E. *Complete Poems, 1904–1962* / Edward Estlin Cummings. — New York: Liveright, 1994. — 1102 p.
8. Deepak K. Foregrounding: Halliday [Електронний ресурс] / Kashyap Deepak // *Literarism*. — 2011. — Режим доступу до ресурсу : <http://literarism.blogspot.com/2011/03/foregrounding-halliday.html>
9. Frendo D. Foregrounding Theory in Lewis Carroll's *Alice in Wonderland* [Електронний ресурс] / Daniela Frendo. — 2013. — Режим доступу до ресурсу : <http://hubpages.com/literature/foregrounding-in-alice-in-wonderland>
10. Garvin P.L. *Prague School Reader in Esthetics, Literary Structure, and Style*, Washington / Paul L. Garvin. — Washington, D.C. : Washington Linguistic Club, 1955. — 185 p.
11. Halliday M.A.K. *Linguistic Studies of Text and Discourse* / Michael Alexander Kirkwood Halliday. — London: A&C Black, 2006. — 301 p.
12. Jakobson R. *Selected Writings, Vol. 8: Major Works* [Електронний ресурс] / Roman Jakobson // Mouton de Gruyter. — 1988. — Режим доступу до ресурсу : https://monoskop.org/images/d/db/Jakobson_Roman_Selected_Writings_Vol_8_Major_Works_1976-1980.pdf
13. Leech G.N.A *Linguistic Guide to English Poetry* / Geoffrey Neil Leech. — Harlow: Longman, 1969. — 237 p.
14. Leech G.N. *Language in Literature: Style and Foregrounding* / Geoffrey Neil Leech. — London : Longman, 2008. — 222 p.
15. Lemon L. T. *Russian Formalist Criticism: Four Essays* [Електронний ресурс] / L.T. Lemon, M.J. Reis // Nebraska: University of Nebraska Press, 1965. — Режим доступу до ресурсу : https://books.google.co.uk/books/about/Russian_Formalist_Criticism.html?id=V8BQNWkvddkC
16. Martin-Asensio G. *Transitivity-Based Foregrounding in the Acts of the Apostles: A Functional-Grammatical Approach to the Lukan Perspective* / Gustavo Martin-Asensio. — London: Bloomsbury Academic, 2000. — 198 p.
17. Miall D. Foregrounding, Defamiliarization, and Affect: Response to Literary Stories / D. Miall, D. Kuiken // *Poetics* 22. — 1994. — P. 389–407.
18. Miyata M. *Types of Linguistic Deviation in Oliver Twist* / Masanori Miyata. — Shikoku: Bulletin of Shikoku Women's University, 1981. — 18 p.
19. Mukařovský J. *Standard Language and Poetic Language* [Електронний ресурс] / Jan Mukařovský // Georgetown University Press. — 1964. — Режим доступу до ресурсу : https://digilib.phil.muni.cz/bitstream/handle/11222.digilib/131565/Books_2010_2019_071-2014-1_7.pdf?sequence=1
20. Nordquist R. Foregrounding [Електронний ресурс] / Richard Nordquist. — 2017. — Режим доступу до ресурсу : <http://grammar.about.com/od/fh/g/Foregrounding.htm>
21. Online Etymology Dictionary: Foreground [Електронний ресурс] — Режим доступу до ресурсу : <http://www.etymonline.com/index.php>
22. Online Slang Dictionary [Електронний ресурс] — Режим доступу до ресурсу : <http://onlineslangdictionary.com/>
23. Oxford Dictionaries [Електронний ресурс] — Режим доступу до ресурсу : <http://www.oxforddictionaries.com/>
24. Per W. *The Art of Brevity: Excursions in Short Fiction Theory and Analysis* / W. Per, L. Jakob, S. Hans. — Columbia: University of South Carolina Press, 2004. — 212 p.
25. Porter E.S. *Translating the Bible* / E.S. Porter, R. Hess. — London : A&C Black, 2005. — 338 p.
26. van Peer W. Introduction to Foregrounding: A State of the Art [Електронний ресурс] / Willie van Peer. — 2007. — Режим доступу до ресурсу : https://www.researchgate.net/publication/249731924_Introduction_to_foregrounding_A_state_of_the_art
27. van Peer W. Literariness in Readers' Experience. Further Developments in Empirical Research and Theory / W. van Peer, A. Chesnokova // *Science and Education*. — 2017. — № 11. — P. 5–17.
28. van Peer W. *Stylistics and Psychology: Investigations of Foregrounding* / Willie van Peer. — Kent: Croom Helm, 1986. — 220 c.
29. Zyngier S. *Directions in Empirical Literary Studies: In honor of Willie van Peer* / [ed. by S. Zyngier, M. Bortolussi, A. Chesnokova, J. Auracher]. — Amsterdam / Philadelphia : John Benjamins, 2008. — 360 p. DOI : 10.1075/lal.5

REFERENCES

1. Chesnokova, A. (2011). Yak vymiryaty vrazhennia vid poezii abo Vstup do empyrychnykh metodiv doslidzhennia u movoznavstvi. Kyiv, Lenvit, p. 248. DOI: 10.13140/2.1.3428.6400.
2. Shklovskii, V. B. (1917). *Iskusstvo kak priem*.
<http://www.opojaz.ru/manifests/kakpriem.html>
3. Armer, M. (2013). Types of Deviation.
<http://www.slideshare.net/irmaratel/types-of-deviation>
4. Atyha, R. (2014). Deviation and Parralelism.
<http://www.slideshare.net/aaty/deviation-and-parralelism-copy?related=1>
5. Bahar, I. B. (2013). Language in Literature.
<http://docslide.us/documents/language-in-literature.html>
6. Chesnokova, A., & van Peer, W. (2016). Anyone Came to Live Here Some Time Ago: A Cognitive Semiotics Approach to Deviation as a Foregrounding Device. In G. Ferraro & A. Nemesio (Eds.), *Versus: Quaderni di studi semiotici*, 122, 5–22.
7. Cummings, E. E. (1994). *Complete Poems*. New York, Liveright, 1102.
8. Deepak, K. (2011). Foregrounding: Halliday (Literarism).
<http://literarism.blogspot.com/2011/03/foregrounding-halliday.html>
9. Frendo, D. (2013). Foregrounding Theory in Lewis Carroll's Alice in Wonderland.
<http://hubpages.com/literature/foregrounding-in-alice-in-wonderland>
10. Garvin, P. L. (1955). *Prague School Reader in Esthetics, Literary Structure, and Style*. Washington, D.C., Washington: Washington Linguistic Club, 185 p.
11. Halliday, M. A. K. (2006). *Linguistic Studies of Text and Discourse*. London: A&C Black, 301 p.
12. Jakobson, R. (1988). *Selected Writings* (Vol. 8, Major Works).
https://monoskop.org/images/d/db/Jakobson_Roman_Selected_Writings_Vol_8_Major_Works_1976-1980.pdf
13. Leech, G. N. (1969). *Linguistic Guide to English Poetry*. Harlow: Longman, 237 p.
14. Leech, G. N. (2008). *Language in Literature: Style and Foregrounding*. London: Longman, 222 p.
15. Lemon, L. T., & Reis, M. J. (1965). *Russian Formalist Criticism: Four Essays*.
https://books.google.co.uk/books/about/Russian_Formalist_Criticism.html?id=V8BQNWkvddkC
16. Martin-Asensio, G. (2000). *Transitivity-Based Foregrounding in the Acts of the Apostles: A Functional-Grammatical Approach to the Lukan Perspective*. London: Bloomsbury Academic, 198 p.
17. Miall, D., & Kuiken, D. (1994). Foregrounding, Defamiliarization, and Affect: Response to Literary Stories. *Poetics*, 22, 389–407.
18. Miyata, M. (1981). Types of Linguistic Deviation in Oliver Twist. *Shikoku: Bulletin of Shikoku Women's University*, 18 p.
19. Mukařovský, J. (1964). *Standard Language and Poetic Language*.
https://digilib.phil.muni.cz/bitstream/handle/11222.digilib/131565/Books_2010_2019_071-2014-1_7.pdf?sequence=1
20. Nordquist, R. (2017). Foregrounding.
<http://grammar.about.com/od/fh/g/Foregrounding.htm>
21. Online Etymology Dictionary. (n.d.).
<http://www.etymonline.com/index.php>
22. Online Slang Dictionary. (n.d.).
<http://onlineslangdictionary.com/>
23. Oxford Dictionaries. (n.d.).
<http://www.oxforddictionaries.com/>
24. Per, W., Jakob, L., & Hans, S. (2004). *The Art of Brevity: Excursions in Short Fiction Theory and Analysis*. Columbia: University of South Carolina Press, 212 p.
25. Porter, E. S., & Hess, R. (2005). *Translating the Bible*. London: A&C Black, 338 p.
26. Van Peer, W. (2007). Introduction to Foregrounding: A State of the Art.
https://www.researchgate.net/publication/249731924_Introduction_to_foregrounding_A_state_of_the_art
27. Van Peer, W., & Chesnokova, A. (2017). Literariness in Readers' Experience. Further Developments in Empirical Research and Theory. *In Science and Education*, Vol. 11, 5–17.
28. Van Peer, W. (1986). *Stylistics and Psychology: Investigations of Foregrounding*. Kent: Croom Helm, 220 p.
29. Zyngier, S., Bortolussi, M., Chesnokova, A., & Auracher, J. (Eds.). (2008). *Directions in Empirical Literary Studies: In honor of Willie van Peer*. Amsterdam / Philadelphia: John Benjamins, 360 p. DOI : 10.1075/lal.55.